

**Protokół posiedzenia plenarnego Komitetu Matematyki PAN
w dniu 8 września 2021 roku**

przeprowadzonego za pomocą środków komunikacji elektronicznej
W posiedzeniu wzięło udział 49 członków Komitetu,
nieobecność usprawiedliwiło 4 członków Komitetu Matematyki.
KM PAN liczy 55 członków.

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku obrad.
2. Akceptacja protokołu z poprzedniego posiedzenia Komitetu Matematyki.
3. Komunikaty prezydium.
4. Zaopiniowanie kandydatów na członków korespondentów PAN.
5. Podjęcie uchwały o nadaniu tytułu Honorowego Przewodniczącego Komitetu Matematyki PAN Profesorowi Wiesławowi Pleśniakowi.
6. Uzupelnienie składu Kapituły Medalu im. Stefana Banacha.
7. Dyskusja w sprawie stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców
(wprowadzenie: prof. Krzysztof Bogdan i prof. Karol Palka).
8. Wolne głosy i wnioski.

Ad. 1

Przewodniczący Komitetu Matematyki PAN prof. Jerzy Kaczorowski przywitał wszystkich obecnych na posiedzeniu Komitetu Matematyki PAN odbywającym się online za pomocą programu Zoom.

Komitet Matematyki PAN jednogłośnie przyjął porządek obrad Komitetu Matematyki w dniu 8 września 2021 roku.

Ad. 2

Prof. Jerzy Kaczorowski przypomniał, że do wszystkich członków Komitetu Matematyki rozesłana była wstępna wersja protokołu z posiedzenia KM PAN z dnia 21 marca 2021 roku z prośbą o ewentualne uwagi. Przy sporządzaniu protokołu uwzględniono wszystkie sugestie wyrażone na poprzednim posiedzeniu Komitetu.

Komitet Matematyki PAN jednogłośnie zaakceptował protokół z poprzedniego posiedzenia KM PAN.

Ad. 3

Przewodniczący Komitetu Matematyki PAN, prof. Jerzy Kaczorowski oznajmił, że środowisko matematyczne poniosło niepowetowane straty po odejściu dwóch wybitnych uczonych. Pustkę jaką po sobie zostawia będzie niezwykle trudno wypełnić.

W dniu 19 kwietnia 2021 roku zmarł w Warszawie w wieku 85 lat profesor Andrzej Białynicki-Birula, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. Światowej klasy ekspert w dziedzinie algebry i geometrii algebraicznej, nestor matematyki polskiej, wychowawca wielu pokoleń matematyków. Zawodowo związany z Wydziałem Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego.

Członek Prezydium PAN (1999–2002);

Przewodniczący Komitetu Matematyki PAN (1991–97);

Honorowy Przewodniczący Komitetu Matematyki PAN (2019-2021);

Członek Academia Europaea;

Członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego Warszawskiego;

Członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności;
W latach 1977–1981 Dziekan Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego, a także Prorektor (1987-1990) i Senator Uniwersytetu Warszawskiego;
Doktor honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego (2015);
Laureat Medalu im. Wacława Sierpińskiego (1999);
Laureat Medalu im. Władysława Orlicza (2009).
Prof. Kaczorowski poprosił o chwilę ciszy aby uczcić pamięć prof. Białynickiego-Biruli.

W dniu 21 sierpnia 2021 roku zmarł w wieku 84 lat profesor Andrzej Schinzel członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. Światowej klasy matematyk, ekspert w dziedzinie teorii liczb oraz teorii wielomianów. Zawodowo związany z Instytutem Matematycznym Polskiej Akademii Nauk.

Członek Prezydium PAN (1990);
Zastępca dyrektora ds. naukowych Instytutu Matematycznego PAN (1986–89);
Kierownik Zakładu Teorii Liczb (od 1968);
Honorowy Przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Matematycznego PAN;
Redaktor naczelny „Acta Arithmetica” (1969–2007).
Członek czynny PAU; członek Niemieckiej Akademii Przyrodników Leopoldina;
członek korespondent Austriackiej Akademii Nauk;
członek honorowy Węgierskiej Akademii Nauk;
członek Komitetu Nagród Fieldsa (1979–82) Międzynarodowej Unii Matematycznej;
członek komitetów naukowych kongresów Europejskiego Towarzystwa Matematycznego w Budapeszcie (1996) i Sztokholmie (2004);
członek Komitetu Głównego Olimpiady Matematycznej (1969–99, członek honorowy od 2000);
wiceprezes Polskiego Towarzystwa Matematycznego (1981–83),
członek honorowy (od 2009);
członek zwyczajny, przewodniczący (1982–87) Wydziału III Towarzystwa Naukowego Warszawskiego;
członek honorowy Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego (od 2010).
Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2002);
Papieskim Krzyżem Pro Ecclesia et Pontifice (1977), Medalem im. S. Banacha PAN (1992) oraz Medalem im. Władysława Orlicza UAM (1997);
Doktor honoris causa Uniwersytetu w Caen (1998), Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (2012) i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (2012).
Prof. Kaczorowski poprosił o chwilę ciszy aby uczcić pamięć prof. Schinzla.

Prof. Jerzy Kaczorowski poinformował, że prezydium obradowało w trybie zdalnym, głównie drogą mailową, natomiast 25 sierpnia odbyło się formalne spotkanie za pośrednictwem aplikacji Zoom. Prezydium podczas spotkania ustaliło porządek obrad posiedzenia Komitetu Matematyki PAN w dniu 8 września 2021 roku.

Tematem wiodącym całej Akademii w ostatnim czasie są wybory, termin aktualnego zebrania podyktowany został tym, że Komitet ma obowiązek oraz przywilej opiniowania kandydatów na członków korespondentów PAN. Następnie prof. Kaczorowski przybliżył harmonogram czynności związanych z wyborami członków krajowych PAN w 2021:

- 16 marca podjęta została przez Prezydium PAN uchwała o terminie przeprowadzenia wyborów.
- 30 lipca upłynął termin zgłaszania kandydatur na członków krajowych (kandydatury zgłaszano bezpośrednio do prezesa PAN).

- W połowie sierpnia przekazano na Wydziały zgłoszone kandydatury, po uprzedniej ich weryfikacji.
- Bieżącym etapem jest opiniowanie kandydatur przez wszystkie Komitety Naukowe.
- W międzyczasie zbierze się sekcja matematyczna Wydziału III PAN, gdzie członkowie tej sekcji ustalą swój ranking zgłoszonych kandydatur, biorąc pod uwagę rekomendację KM PAN.
- Kolejnym krokiem jest podjęcie na zebraniach plenarnych Wydziałów do 29 października, uchwał dotyczących rekomendowania kandydatur na członków Akademii.
- Zespół Nominujący, który działa przy WIII PAN zapozna się z powyższym rankingiem, na podstawie czego Dziekan wydziału nieprzekraczalnie do 5 listopada przekaże Prezesowi PAN pełną informację o zgłoszonych kandydatach wraz z listą rankingową.
- 2 grudnia Zgromadzenie Ogólne Akademii wybierze nowych członków krajowych PAN: korespondentów oraz rzeczywistych.

Komitet ma zamiar uważnie monitorować konsekwencje wprowadzenia Ustawy 2.0, temat ten był już obszernie omawiany m.in. na poprzednim posiedzeniu KM PAN. Działania te będą prowadzone w ścisłej współpracy z Polskim Towarzystwem Matematycznym, aby zasięgiem ich objąć jak najszersze grono matematyków. W porozumieniu z Prezesem PTM prof. Jackiem Miękiszem powołani zostali dwaj koordynatorzy tego procesu: prof. Klaudiusz Wójcik (rekomendowany przez PTM) oraz prof. Piotr Oprocha (rekomendowany przez Prezydium KM PAN). Zespół ten w trybie roboczym będzie proponował dalsze kroki mające na celu zebranie opinii całego środowiska.

Prof. Kaczorowski zwrócił się z prośbą aby osoby mające jakieś pytania, bądź propozycje w tym zakresie zwracały się bezpośrednio do członków zespołu.

Ad. 4

Zaopiniowanie kandydatów na członków korespondentów PAN.

Prof. Jerzy Kaczorowski zaprezentował dokumenty jakie zostały przedstawione Zespołowi Nominującemu działającemu przy Wydziale III PAN na zebraniu w dniu 1 września 2021 roku. Przedstawiają one m.in. aktualne stany liczbowe Wydziału III PAN Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi, który jest największym wydziałem w całej Akademii. Na dzień 1.09.2021 r. WIII PAN liczy 39 członków korespondentów i 49 członków rzeczywistych, od ostatnich wyborów zmarło 2 czł. korespondentów oraz 7 czł. rzeczywistych. W dyscyplinie matematyka zwolniły się 4 miejsca, natomiast zgłoszono 5 kandydatów (w sumie z wszystkich dyscyplin wpłynęło 29 zgłoszeń). Następnie prof. Kaczorowski przedstawił wszystkie kandydatury matematyków oraz objaśnił, że prof. Stefan Dziembowski, jedyny kandydat zgłoszony z dyscypliny informatyka, również ma być opiniowany przez Komitet Matematyki.

Zgodnie z nowymi przepisami każdy członek Akademii może poprzeć co najwyżej 2 kandydatury, a 1 kandydatura nie może być poparta przez więcej niż trzech członków Akademii.

Prof. Kaczorowski pokrótce opisał dokument przygotowany przez fizyka prof. Kajetana Wróblewskiego, który analizował liczbę członków Wydziału III Akademii w stosunku do liczby profesorów z danej dziedziny w Polsce, tworząc pewne wskaźniki. Wynika z nich, że średnio co 18 profesor tytułarny w kraju jest członkiem PAN, z czego z poszczególnych dyscyplin:

Astronomia – co 10, chemia – co 22, fizyka co 23, matematyka – co 17, Nauk o ziemi – co 12.

Dosłowny wniosek prof. Wróblewskiego brzmiał: „Fizyka była i jest najbardziej upośledzoną dziedziną w Wydziale III.”. Jest to przykład jednej z dyskusji mającej na celu doprowadzenie, by matematycy otrzymali mniej niż 4 możliwe miejsca do obsadzenia w najbliższych wyborach. KM PAN powinien stać na stanowisku, że matematycy stracili 4 wybitnych członków Akademii i w takiej samej liczbie powinni zostać uzupełnieni. Jednak faktyczną decyzję o liczbie przydzielonych miejsc podejmie Prezydium Akademii na posiedzeniu w dniu 16 listopada bieżącego roku.

Wszystkie dokumenty dotyczące kandydatur zostały rozesłane do członków Komitetu Matematyki przed zebraniem.

Prezydium Komitetu Matematyki na posiedzeniu w dniu 25 sierpnia zastanawiało się nad sposobem przeprowadzenia głosowania. Rozważano różne możliwości, jednak jako, że wynikiem posiedzenia ma być ranking kandydatów, Prezydium postanowiło, że najlepszym rozwiązaniem będzie możliwość poparcia przez każdego członka KM PAN maksymalnie 4 z 6 kandydatów. Głosy oddane w ten sposób utworzą materiał analityczny dla sekcji matematyków Wydziału III PAN na październikowym spotkaniu, a następnie będzie on przedmiotem dyskusji Zespołu Nominującego działającego przy Wydziale III.

Prof. dr hab. Stanisław Kwapien spytął skąd wynika liczba 4 głosowanych miejsc, gdyż prof. Schinzel zmarł już po rozpoczęciu okresu wyborczego. Powinny raczej być liczone trzy miejsca dla matematyków.

Prof. Kwapien nadmienił, że prof. Wróblewski od dawna czyni starania aby odebrać matematykom miejsca na rzecz fizyków. Lecz system liczenia proporcji profesorów do członków PAN jest o tyle niewłaściwy, gdyż jest wiele instytutów fizycznych niezwiązanych z uczelniami o różnym nie zawsze wysokim poziomie.

Prof. Jerzy Kaczorowski odpowiedział, że liczba 4 miejsc wynika z oficjalnej wiadomości podanej na posiedzeniu Zespołu Nominującego i odejście prof. Schinzla jest już odnotowane w bieżących wyborach. Prof. Kaczorowski zgodził się ze zdaniem prof. Kwapienia, że przykładanie tej samej miary do środowiska fizyków i matematyków może prowadzić do błędnych wniosków.

Prof. Stefan Jackowski oznajmił, że jego zdaniem wskaźnik zastosowany przez prof. Wróblewskiego, liczby profesorów w Polsce na liczbę członków PAN jest absurdalny i należy z nim walczyć w każdym możliwym miejscu. Zachodzą w nim istotne zmiany nie tylko poprzez modyfikowanie liczby członków Akademii, ale również poprzez rozdawanie profesur. Wskaźnik ten można wyciągnąć poza Wydział III, np. porównując liczbę profesur z pedagogiki z fizykami, gdzie z kolei okaże się, że tych pierwszych jest nieporównywalnie więcej. Liczbę członków należy argumentować bardziej pozycją dyscypliny a nie liczbą profesur.

Prof. Jackowski dodał, że ważna by była możliwość zobaczenia balansu rozmaitych dyscyplin wśród matematyków, a także, że powinna być przedstawiona struktura dyscyplin oraz ośrodków reprezentowanych przez wybranych już członków, aby mieć świadomość czy konkretna dyscyplina nie powinna być wzmocniona.

Prof. Stanisław Woronowicz, w odniesieniu do wypowiedzi prof. Jackowskiego stwierdził, że nie widzi sensu rozpatrywania które dziedziny są reprezentowane wśród członków Akademii, gdyż dziedzin jest więcej niż liczba domniemanych czy rzeczywistych miejsc.

Prof. Kaczorowski dodał, że podczas posiedzenia Zespołu Nominującego odbyła się dyskusja dotycząca równomiernego rozłożenia specjalności, ale również geografii (przykładowo zwrócono uwagę, że aż 3 kandydatów wśród matematyków reprezentuje

środowisko wrocławskie). Zdaniem prof. Kaczorowskiego najważniejsze są sprawy merytoryczne, geografia jest sprawą drugorzędną.

Prof. Piotr Krasoń zadał pytanie co stanie się w sytuacji kiedy 4 kandydatów remisowo wygra, a miejsc będzie mniej.

Prof. Kaczorowski odpowiedział, że w takiej sytuacji zostanie remis i w opinii Komitetu każdy z kandydatów będzie jednakowo zasługiwał na przyjęcie w poczet członków PAN. Głos KM PAN jest opinią, która będzie wzięta pod uwagę w czasie obrad sekcji matematyków Wydziału III a następnie Zespołu Nominującego na Wydziale III i przy całej Akademii, gdyż są dwa stopnie tego Zespołu.

Prof. Grzegorz Bobiński poprosił o formalne objaśnienie obecności wśród głosowanych kandydatów informatyka.

Prof. Jerzy Kaczorowski objaśnił, że na ten temat toczyła się długa dyskusja na posiedzeniu Zespołu Nominującego. Jest to decyzja Prezydium Polskiej Akademii Nauk, a członkowie Wydziału IV uważają, że jest to kandydatura bardziej matematyczna niż informatyczna. Trudno się z tym zgodzić patrząc na cytowania, czy oddźwięk prac prof. Dziembowskiego wśród matematyków. Jest to świetny kandydat i specjalista, jednak samo przydzielenie go do matematyki jest sprawą dyskusyjną. Zdaniem prof. Kaczorowskiego kandydatura ta powinna być rozpatrywana przez Wydział IV PAN, ale Komitet został postawiony w tej sprawie przed faktem dokonanym.

Prof. Maciej Ulas zapytał czy głosować można będzie na dokładnie 4 kandydatów, czy co najwyżej 4.

Prof. Adam Skalski odpowiedział, że będzie można zagłosować na co najwyżej 4 kandydatów.

Prof. Grzegorz Banaszak wyraził opinię, że najlepiej zagłosować dokładnie na 4 kandydatów, aby wskazać mocne poparcie.

Prof. Piotr Nowak zapytał, czy w przypadku pozytywnego zaopiniowania kandydatury prof. Dziembowskiego to będzie on powoływany na miejsce matematyka czy informatyka?

Prof. Kaczorowski odparł, że na miejsce matematyczne, do Wydziału III PAN.

Przewodniczący KM PAN prof. Kaczorowski podziękował za wszystkie istotne argumenty przedstawione w dyskusji i poprosił członków Komitetu Matematyki PAN o zagłosowanie nad ustaleniem rankingu kandydatów na członków korespondentów PAN.

Uchwała Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk z dnia 8 września 2021 roku nr 4/IX21

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk podczas posiedzenia w dniu 8 września 2021 roku w głosowaniu tajnym ustalił następujący ranking kandydatów na członków korespondentów PAN:

Prof. Mariusz Lemańczyk - 39 głosów za,
Prof. Jerzy Weyman - 30 głosów za,
Prof. Krzysztof Bogdan -27 głosów za,
Prof. Ludomir Newelski – 22 głosy za,
Prof. Grzegorz Karch – 19 głosów za,
Prof. Stefan Dziembowski – 9 głosów za.

Na zakończenie omawiania tego punktu prof. Kaczorowski dodał, że dyskusja na ile informatyka powinna być obecna w Komitecie Matematyki i na wydziale III jest bardzo ważnym tematem i warto do niego wrócić, być może uda się to już na najbliższym posiedzeniu KM PAN na wiosnę 2022 roku.

Ad. 5

Podjęcie uchwały o nadaniu tytułu Honorowego Przewodniczącego Komitetu Matematyki PAN Profesorowi Wiesławowi Pleśniakowi.

Prof. Jerzy Kaczorowski przypomniał, że tytuł Honorowego Przewodniczącego Komitetu Matematyki pełnił śp. prof. Andrzej Białynicki-Birula, z jego odejściem miejsce to stało się nieobsadzone. Komitet nie ma obowiązku obsadzać nikogo, niemniej Prezydium Komitetu Matematyki przedyskutowało tą sprawę i doszło do wspólnego wniosku aby zaproponować nadanie tytułu Honorowego Przewodniczącego prof. Wiesławowi Pleśniakowi. Prezydium uznało, że w przypadku zgody członków KM uchwała będzie głosowana przez aklamację.

Prof. Stanisław Woronowicz zgłosił wniosek aby przeprowadzić w tej sprawie głosowanie tajne.

Prof. Stefan Jackowski poprosił o przedstawienie uzasadnienia głosowania w tym przypadku.

Prof. Jerzy Kaczorowski wyjaśnił, że tytuł Honorowego Przewodniczącego to była pewna nowość w Komitecie Matematyki. Prof. Białynicki-Birula był pierwszą osobą nim utytułowaną, w tym celu został zmieniony Regulamin Komitetu dzięki staraniom poprzedniego Przewodniczącego prof. Wiesława Pleśniaka. Honorowym Przewodniczącym powinna być osoba ciesząca się zaufaniem środowiska oraz odznaczająca się swoją działalnością. Naturalne jest to, że powinien to być były przewodniczący. Tradycje w tym względzie dopiero są tworzone, jednak zaproponowanie kandydatury prof. Pleśniaka zdaniem całego Prezydium KM wydawało się bardzo słusznym i zdecydowanie uzasadnionym posunięciem.

Prof. Piotr Oprocha dodał, że funkcja Honorowego Przewodniczącego przeznaczona jest dla osoby z dużymi zasługami dla Komitetu i całego środowiska, działającej w nim przez wiele lat, a także pełniącej uprzednio funkcje przewodniczącego KM PAN. Ponadto Prezydium wskazując taką osobę liczy również na jej wsparcie, głos doradczy oraz dzielenie się doświadczeniem z wielu lat pracy na rzecz Komitetu. Prof. Pleśniak jest bardzo zasłużoną osobą i jego kandydatura jest przez prof. Oprochę gorąco wspierana.

Prof. Stanisław Betley poprosił o objaśnienie czy funkcja Honorowego Przewodniczącego jest kadencyjna?

Prof. Jerzy Kaczorowski odpowiedział, że nie ma ona limitu czasowego.

Prof. Stanisław Woronowicz spytał czy Honorowych Przewodniczących może być kilku?

Prof. Kaczorowski odpowiedział, że powołany może być tylko jeden Honorowy Przewodniczący Komitetu Matematyki.

Prof. Jerzy Zabczyk dodał, że prof. Pleśniak pełnił funkcje Przewodniczącego KM PAN przez dwie kadencje, co również należy wziąć pod uwagę przy analizowaniu jego zasług na rzecz Komitetu.

**Uchwała Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk
z dnia 8 września 2021 roku nr 5/IX21**

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk podczas posiedzenia w dniu 8 września 2021 roku w głosowaniu tajnym przy 28 głosach za, 4 przeciwnych oraz 10 wstrzymujących się nadał tytuł Honorowego Przewodniczącego Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk Profesorowi Wiesławowi Pleśniakowi.

Prof. Jerzy Kaczorowski serdecznie pogratulował prof. Wiesławowi Pleśniakowi powołania go na funkcję Honorowego Przewodniczącego Komitetu Matematyki i wyraził nadzieję na długotrwałe wsparcie działań Prezydium podyktowane jego doświadczeniem.

Prof. Wiesław Pleśniak podziękował za obdarzenie go zaufaniem, pełnienie tej funkcji będzie dla niego dużym honorem oraz dodał, że postara się pełnić tę funkcję równie dobrze jak jego poprzednik prof. Andrzej Białynicki-Birula.

Ad. 6

Uzupełnienie składu Kapituły Medalu im. Stefana Banacha.

Prof. Jerzy Kaczorowski przypomniał, że dzięki zmianie w przepisach dotyczących Medalu im. Stefana Banacha, na poprzednim posiedzeniu Komitetu Matematyki PAN w dniu 3 marca 2021 udało się powołać pięcioosobową Kapitułę Medalu w składzie: prof. prof. Andrzej Białynicki-Birula, Jerzy Kaczorowski, Stanisław Kwapien, Tomasz Łuczak oraz Feliks Przytycki. Odejście prof. Białynickiego-Biruli uniemożliwiło pełne ukonstytuowanie się Kapituły. Uzupełnienie jej składu umożliwi rozpoczęcie przez nią prac, wyłonienie Przewodniczącego oraz być może w przyszłym roku realnym stanie się wręczenie Medalu po przerwie trwającej od 2015 roku. Prezydium omawiało tą sprawę na swoim posiedzeniu, dochodząc do konkluzji, że naturalnym wydaje się powołanie na miejsce Honorowego Przewodniczącego KM jego świeżo powołanego następcy, dlatego Prezydium proponuje by uzupełnić skład Kapituły Medalu im. Stefana Banacha o prof. Wiesława Pleśniaka.

Prof. Kaczorowski spytał czy są inne propozycje bądź kandydatury. Po czym, w wyniku braku takowych otworzył tajne głosowanie.

**Uchwała Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk
z dnia 8 września 2021 roku nr 6/IX21**

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk podczas posiedzenia w dniu 8 września 2021 roku w głosowaniu tajnym przy 28 głosach za, 6 przeciwnych oraz 8 wstrzymujących się, powołał w skład Kapituły Medalu im. Stefana Banacha Profesora Wiesława Pleśniaka.

Prof. Stefan Jackowski zauważył, że ostatni raz Medal został przyznany w 2015 roku, po czym poprosił o objaśnienie z czego to wynika.

Prof. Jerzy Kaczorowski wyjaśnił, że medal w ostatnich latach nie był przyznawany z powodu problemów z opiniowaniem kandydatów. W starej wersji regulaminu było napisane, że „Z upoważnienia Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Komitet Matematyki PAN powołuje na okres kadencji pięcioosobowy Zespół, złożony z osób dotychczas wyróżnionych Medalem.” Z tego powodu, że dotychczasowy regulamin ograniczał dość mocno możliwy skład powyższego zespołu, nie udało się go powołać w poprzedniej kadencji Komitetu Matematyki. Efektem czego ostatni raz Medal im. S. Banacha przyznano w 2015 roku. Po zmianach dokonanych Uchwałą nr 11/2021 Prezydium Polskiej

Akademii Nauk z dnia 16 marca 2021 r. w sprawie nadania regulaminu Medalu im. Stefana Banacha punkt ten brzmi „Z upoważnienia Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Komitet Matematyki PAN powołuje na okres kadencji pięcioosobową Kapitułę, w której skład wchodzi osoby dotychczas wyróżnione Medalem lub będące członkami Polskiej Akademii Nauk.”. W związku z czym dopiero na poprzednim posiedzeniu KM PAN udało się powołać Kapitułę Medalu. Prof. Kaczorowski wyraził nadzieję, że od 2022 roku będzie możliwe wręczenia Medalu co roku.

Prof. Jackowski wyraził opinię, że nie jest najlepszym rozwiązaniem, że trzy duże wyróżnienia matematyczne noszą imię Stefana Banacha (Medal im. Stefana Banacha, Nagroda Główna PTM, nagroda za pracę doktorską przyznawana przez PTM). Jest w tym jakaś niezręczność i być może warto pamiętać i rozważyć też nazwiska innych wielkich matematyków na patronów następnych nagród.

Ad. 7

Dyskusja w sprawie stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców.

Prof. Jerzy Kaczorowski stwierdził, że od wielu lat da się zauważyć istniejący problem braku sukcesów kandydatów matematycznych do stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców. Przy czym wynika on nie z niższego poziomu naukowego kandydatów, a kryteriów nieprzystających do specyfiki dziedziny jaką jest matematyka. Dla młodego naukowca stypendium takie bardzo ułatwia start w naukową karierę.

Prof. Jerzy Kaczorowski serdecznie przywitał gościa na posiedzeniu Komitetu Matematyki PAN, prof. Krzysztofa Bogdana po czym poprosił go o zreferowanie wprowadzenia do planowanej dyskusji.

Prof. Krzysztof Bogdan zaprezentował statystyki porównawcze dotyczące nauk matematycznych oraz chemicznych a także przedstawił Wniosek ws. Stypendium ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki dla studentów i wybitnych młodych naukowców podjęty przez Radę Dyscypliny Naukowej Matematyka Politechniki Wrocławskiej. Wynika z niego przekonanie członków Rady, że stypendia są istotne dla rozwoju i przyszłości polskiej nauki. Rada wyraziła jednak również zaniepokojenie, że na 217 laureatów ani jeden nie reprezentował matematyki. Klóci się to z pozycją polskiej matematyki, gdyż ta zajmuje 14 miejsce na świecie biorąc pod uwagę liczbę indeksowanych prac¹, co plasuje ją wyżej niż większość pozostałych dyscyplin nauki. Wysokość takiego stypendium jest znacząca, laureat otrzymuje przez trzy lata co miesiąc kwotę 5340 zł, co znacząco wpływa na jego możliwe decyzje zawodowe.

Swój Wniosek Rada Dyscypliny kończy apelem do Ministra, aby zadbał o nauki matematyczne i ich młodych przedstawicieli, gdyż odcięcie możliwości uzyskiwania stypendiów przez matematyków może przyczynić się do spowolnienia rozwoju nauk ścisłych i technicznych, lecz także edukacji powszechnej, gospodarki i demokracji.

Pismo to zdobyło szerokie poparcie pośród rad dyscyplin w kraju. Na 22 rady matematyczne, 18 wyraziło swoje poparcie dla Wniosku przygotowanego przez Politechnikę Wrocławską.

W czasopiśmie z listy matematycznej za 200 punktów, rocznie publikowanych jest około 3800 prac. Inne dziedziny osiągają nawet po 115 000 publikacji rocznie w tak punktowanych pismach. W przypadku nauk chemicznych jest to ponad 30 razy więcej publikacji niż w matematycznych.

---

¹ Dane na lata 1996-2020 według rankingu SCImago Journal & Country Rank, opartego na Bazie Scopus. < <https://www.scimagojr.com/>>; dostęp 25.10.2021 r.

Według SCImago Journal & Country Rank w 2020 roku na świecie powstało 359916 prac matematycznych oraz 392624 prac chemicznych. W Polsce natomiast powstało 5263 prac z matematyki i 6575 z chemii. W obu dyscyplinach Polska jest na szesnastym miejscu na świecie pod względem liczby publikacji.

Na liście czasopism dwustupunktowych 3 % stanowią te z matematyki, natomiast 5 % z chemii. Wśród chemików (nauki chemiczne i inżynieria chemiczna) stypendia uzyskało 58 osób, co czyni ją zdecydowanie najmocniej nagrodzoną dyscypliną. Podobnie ma się to w przypadku konkursu o stypendia Ministra Edukacji i Nauki dla studentów za znaczące osiągnięcia. Wyłoniono 362 laureatów, z czego 2 matematyków i aż 32 przedstawiciele kierunków chemicznych.

Przyglądając się liczbie publikowanych prac w czasopismach za 200 punktów widać zdecydowaną przewagę czasopism chemicznych.

Zgodnie z bazą Nauka Polska (Ludzie Nauki) w Polsce jest 4887 matematyków oraz 9327 przedstawiciele nauk chemicznych.

W podsumowaniu swojej wypowiedzi prof. Bogdan dodał, że ok 1 % prac opublikowanych z matematyki na świecie w 2020 r. ma 200 punktów na liście Ministerstwa, w stosunku do około 30 % prac w naukach chemicznych.

Prof. Jerzy Kaczorowski podziękował za wystąpienie prof. Bogdanowi, a następnie poprosił o dalsze referowanie wstępu do dyskusji prof. Karola Palkę.

Prof. Karol Palka zaczął swoje wystąpienie od informacji, że Akademia Młodych Uczonych, której jest Przewodniczącym, od lat przygląda się sprawie stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców i proces zmiany sposobu przyznawania tych stypendiów był bardzo trudny. Należy zauważyć, że ocena wewnątrz dyscyplin przeszła długą, ale bardzo pozytywną drogę w ciągu ostatnich 5 lat. Przykładem czego może być chociażby pojawienie się uzasadnienia przyznania, bądź nieprzyznania nagrody. Pięć lat temu procedury oceniania wniosków były niejawne, a kandydaci dostali tylko zdawkową decyzję. Można było zdobyć 100 punktów z czego 25 to był wyliczony przez urzędników index Hirscha za ostatnie 4 lata pracy, co było kuriozalne. Akademia Młodych Uczonych podejmowała w tym zakresie bardzo dużo działań (m.in. łącząc siły z organizacją społeczną Obywatele Nauki), apelowano do różnych gremiów, prezentując różne przykłady patologii, w tym to w jaki sposób ta sytuacja dotyka matematyków. AMU proponowało aby wnioski te oceniane były przez NCN, czyli specjalistów z dużym doświadczeniem, jednak Ministerstwo nie brało tej możliwości pod uwagę.

Oceną wniosków zajmuje się zespół, początkowo złożony z około 50 osób, jednak po uwagach, że nie ma w jego składzie dostatecznej liczbie specjalistów z danych dyscyplin liczba ta wzrosła do około 100. Wiele zasad oceniania zostało zmienionych na lepsze, początkowo w dorobku naukowym brano pod uwagę wskaźnik ilościowy a nie jakościowy publikacji (brano pod uwagę sumę punktów ministerialnych za wszystkie możliwe publikacje), doprowadzało to do sytuacji, że bardziej korzystne dla otrzymania stypendium było opublikowanie wielu artykułów w słabych czasopismach, niż paru w bardzo wysoko punktowanych. Obecnie pod ocenę brana jest próbka dorobku – pięć prac, oceniane są one zgodnie z punktacją czasopism. Jednak ponadto osoba oceniająca dany wniosek ma możliwość dodania dodatkowych punktów, jeśli odpowiednio to uzasadni, jest to również bardzo pozytywna zmiana.

Zdaniem prof. Palki jest pewne spektrum zmian w zasadach oceniania wniosków korzystnych czy pożądanym do wprowadzenia, ale są one obecnie nieosiągalne. Natomiast środowisko powinno się skupić obecnie na kwestii normalizacji. To jest ten element na którym matematycy najbardziej stracili w ostatniej edycji. Po przyznaniu ocen powstają listy rankingowe w danej dyscyplinie, które są potem połączone w ramach dziedzin. W tym momencie matematycy tracą najwięcej, gdyż normalizuje się wnioski do średniej z pięciu najwyższych punktacji, które to są osiągane przez chemików. Po normalizacji punktacja matematyków wypada słabiej niż chemików, więc są odrzucani.

W tej chwili ok 12 procent ze wszystkich wniosków otrzymuje stypendia, natomiast przyjęcie aby każda dyscyplina otrzymywała 12 % stypendiów ze złożonych wniosków jest niesłuszne, dlatego wprowadza się normalizację do najlepszych w danej dziedzinie. Nie można zastosować równego podziału dla wszystkich dyscyplin, gdyż w niektórych służywa naprawdę mało wniosków. Jakiś mechanizm normalizacyjny jest potrzebny, jednak istotne pytanie brzmi: jaki powinien on być? I tym co teraz powinni zrobić matematycy jest przekonanie Ministerstwa aby zmieniony został sposób normalizacji wniosków i zwrócenie uwagi, że dyscypliny nawet w ramach jednej dziedziny bardzo się między sobą różnią zwyczajami publikacyjnymi czy liczbami autorów w publikacji.

Prof. Kaczorowski podziękował za wystąpienie i otworzył dyskusję.

Prof. Zbigniew Marciniak wyraził opinię, że problem ten jest nie do rozwiązania. Minister nie powinien zajmować się przyznawaniem nagród naukowych, natomiast powinny to robić odpowiednie kompetentne gremia związane z nauką. A także nie da się pogodzić dyscyplin między sobą, gdyż zbyt mocno się różnią. Każda normalizacja będzie kończyć się niepowodzeniem, gdyż będzie z założenia niemerytoryczna. Jeśli system stypendiów ma działać właściwie, należy podzielić fundusze na wszystkie dyscypliny i dać przykładowo komitetom naukowym Polskiej Akademii Nauk, które zajmą się ich uczciwym rozdysponowaniem dla najwybitniejszych młodych naukowców.

Prof. Piotr Krasoń mocno poparł opinię prof. Marciniaka, że dorobek naukowy musi być oceniany przez zespoły eksperckie, nieważne czy działające w ramach NCN czy komitetów naukowych, ale przeprowadzane przez fachowców w swojej dyscyplinie. Natomiast normalizacja nie ma prawa zadziałać poprawnie, zawsze będzie ktoś pokrzywdzony.

Prof. Palka ad vocem odnosząc się do dwóch poprzednich wypowiedzi, powiedział, że obecnie wnioski oceniają eksperci, jest to jawna lista około 100 osób. Ze względu na to, że Akademia Młodych Uczonych często zgłaszała uwagi, Ministerstwo zwróciło się m.in. do AMU z prośbą o rekomendowanie odpowiednich specjalistów, zgadzając się na powiększenie zespołu 2-krotnie, względem tego pierwotnie wyznaczonego. Kilkunastu ekspertów rekomendowanych przez AMU zostało powołanych w jego skład. Obecnie nie w specjalistach jest problem. Natomiast decyzja o podziale środków nie jest decyzją merytoryczną. Użycie konkretnych wskaźników aby pokazać, że dana dyscyplina jest lepsza, czy mocniejsza, to kwestia wypracowania tych odpowiednich i przy delikatnym skorygowaniu sposobu normalizowania wśród laureatów znaleźli by się również matematycy, w satysfakcjonującym procencie. Normalizowanie matematyki do nauk chemicznych nie ma sensu. Prof. Palka stwierdził, że jeśli nie ma możliwości zmiany systemu na w pełni ekspercki, bądź przekazania oceny stypendiów NCN-owi, to pierwszą zmianą do jakiej powinno się dążyć jest skorygowanie sposobu w jaki należy dzielić stypendia między dyscypliny. Prof. Palka oznajmił, że prof. Przytycki miał propozycję, by przyznać konkretną liczbę miejsc każdej dziedzinie, a resztę powinni rozstrzygnąć eksperci wewnątrz tej dziedziny. Jednak może być to trudne w wykonaniu, gdyż zespoły są obsadzone ekspertami, proporcjonalnie do typowej liczby wniosków, przez co chemików jest więcej niż matematyków. Prof. Palka zauważył, że zgodnie z symulacjami dobre efekty przyniesie chociażby wprowadzenie systemu ważonego pomiędzy obecnie funkcjonującym systemem normalizowania do 5 najlepszych w dziedzinie a systemem korzystnym dla matematyki polegającym na ustaleniu rankingu według dyscypliny, gdzie punkty byłoby przyznane liniowo wg kolejności miejsc rankingowych.

Prof. Jerzy Zabczyk poprosił o objaśnienie dotyczące liczby składanych wniosków, których z matematyki przychodzi bardzo mało. Zdaniem prof. Zabczyka winne takiej sytuacji jest po części środowisko matematyczne.

Prof. Bogdan zgodził się z opinią prof. Zabczyka, oraz objaśnił, że nie jest jasne co jest skutkiem a co przyczyną, gdyż niepowodzenie w poprzednich edycjach konkursów wpływa mocno zniechęcająco na matematyków.

Prof. Palka w odpowiedzi do pytania prof. Zabczyka wyjaśnił, że w ostatniej edycji stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców na 1800 wniosków, 28 było z matematyki, dla porównania w naukach biologicznych było 150, chemicznych 167 a medycznych 218. Pokazuje to proporcje i jest to czynnik, który również wpływa na procent sukcesu. Prof. Palka dodał również, że AMU zwracało uwagę na bardzo nierówne proporcje sukcesu, nawet dla dyscyplin o bardzo podobnej liczbie wniosków, które zmieniają się od 0 do 48. Jest to wynik obecnego sposobu normalizacji.

Prof. Jacek Małecki wyraził zdanie, że mała liczba wniosków wynika z tego, że stypendia te są dla matematyka praktycznie nieosiągalne, aby je zdobyć w obecnej edycji i mierzyć się z chemikami, musiałby publikować na poziomie medalisty Fieldsa, dodatkowo wzmacniając zgłoszenie grantami. Tak wysoko jest zawieszona poprzeczka dla młodych matematyków. Jest to skutek między innymi z tego, że używana jest lista ministerialna do oceniania naukowców z różnych dyscyplin, niestety zjawisko takie można coraz częściej zauważyć na poziomie ministerialnym, czy uczelnianym. Nie powinno być to punktem oceniania czy gratyfikowania naukowców z różnych dyscyplin. Zdaniem prof. Małeckiego stypendia takie pozwalają młodym matematykom spokojnie pracować i należy przyłożyć wszelkich starań aby tak zmienić zasady by mieli oni szansę je otrzymać. Gorzej niż jest obecnie być nie może, zero stypendiów dla matematyki jest sytuacją tragiczną i trzeba walczyć aby to zmienić. Rozwiązaniem może być wprowadzenie systemu parytetów, dyscyplina powinna mieć przyznane konkretną liczbę miejsc i wewnątrz niej powinny one być rozdzielane. Wymagałoby to walki pomiędzy poszczególnymi dyscyplinami o to jak te miejsca były by rozłożone, oraz podania sensownego systemu wyznaczania parytetów, ale środowisko musi się tym zająć, aby ułatwić start młodym naukowcom chcącym uprawiać matematykę.

Prof. Marciniak stwierdził, że nie istnieje optymalna normalizacja. Jeśli uda się wprowadzić taką, która będzie korzystniejsza dla matematyków, to protestować będą przedstawiciele innych dyscyplin, którzy by na tym stracili jakąś liczbę stypendiów. Najrozsądniejszym rozwiązaniem wydaje się przydzielenie do każdej dyscypliny takiej samej liczby stypendiów i nie stosowanie żadnych normalizacji.

Prof. Kaczorowski zauważył, że pomysł przedstawiony przez prof. Marciniaka pojawiał się w wielu wypowiedziach i ustalenie konkretnej liczby stypendiów dla każdej z dyscyplin zdaje się być optymalnym rozwiązaniem.

Prof. Piotr Krasoń zgodził się, że pierwszym o co powinien zaważyć Komitet Matematyki i całe środowisko, to parytety. Nawet jeśli uda się wywalczyć mniejszą liczbę stypendiów niż chemicy, to i tak będzie to lepsza sytuacja niż jest teraz, kiedy matematycy nie otrzymali żadnego stypendium. Prof. Krasoń proponuje działanie dwustopniowe, wpierw spróbować uzyskać parytet, a jeśli w żaden sposób się to nie uda, to dopiero skupić się próbach poprawiania algorytmów.

Prof. Palka odpowiedział, że nie ma nic przeciwko parytetom i taki głos Komitetu Matematyki również byłby ważny, jednak dotychczas urzędnicy Ministerstwa twierdzili, że takie rozwiązanie jest niemożliwe ze względu na pewne bardzo słabo reprezentowane dyscypliny (w niektórych w sumie składano 3 czy 5 wniosków), gdzie dodatkowo nierzadko część zgłoszeń jest na średnim poziomie.

Prof. Aleksander Błaszczyk wyraził zdecydowane poparcie dla głosu prof. Marciniaka i jego zdaniem KM PAN powinien próbować wywalczyć zaproponowaną przez niego propozycję podziału stypendiów.

Prof. Małecki jako jedno z możliwych rozwiązań zaproponował próbę wprowadzenia systemu mieszanego. Mającego polegać na podziale części stypendiów ze względu na dyscypliny, każdej przydzielając określoną ich liczbę, a reszta rozdzielana byłaby na zasadach ogólnego porównywania. W takim przypadku wpływałoby zdecydowanie więcej wniosków, gdyż młodzi matematycy mieliby świadomość, że mają realną szansę na wygraną, a sama dyscyplina matematyka byłaby w lepszej sytuacji mając choć parę gwarantowanych stypendiów.

Prof. Kaczorowski poprosił o zabranie głosu prof. Grzegorza Bobińskiego, który jest członkiem zespołu doradczego do oceny wniosków na stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców.

Prof. Grzegorz Bobiński wyraził swoje refleksje dotyczące przyznawania stypendiów. Jego zdaniem kwestia czasopism przestała być tak rażąca od momentu, kiedy ograniczono liczbę publikacji, których kandydaci mogą zgłosić maksymalnie pięć, więc to, że w innych dyscyplinach się więcej publikuje przestało różnicować aż tak matematyków. Jednak to, że w innych dyscyplinach jest więcej czasopism mocno punktowanych sprawia, że tylko zdecydowanie najlepsi matematycy mają szansę z nimi rywalizować. Często przedstawiciele innych dyscyplin nie są aż tak wybitni, jednak są w stanie zgłosić pięć publikacji 200-punktowych, co sprawia, że znajdują się wyżej w rankingu. Największy problem w przypadku normalizacji stanowią patenty, dzięki którym przyznawane są kandydatom dodatkowe punkty. Fakt, że przedstawiciele różnych dyscyplin w ramach tej samej grupy oceny mają możliwość zdobywania punktów, których matematycy nie mają w jaki sposób zdobywać, stawia matematykę na przegranej pozycji już na początku. Powinno być to ważnym merytorycznym argumentem przedstawianym Ministerstwu przez możliwie wiele różnych źródeł. Następnie prof. Bobiński opowiedział w jaki sposób wygląda ustalanie reguł przyznawania stypendiów. Jeszcze we wrześniu będą zaprezentowane reguły według jakich mają być oceniane wnioski w kolejnej edycji stypendiów. Zespół może zgłaszać swoje propozycje zmian, jednak już na tym etapie Ministerstwo unika wprowadzania większych modyfikacji, zgodzić się mogą na drobne kosmetyczne poprawki. Dlatego istotne jest, aby wszelkie sygnały wysyłać do Ministerstwa, kiedy regulamin jest jeszcze na etapie projektowania odpowiednich rozwiązań a nie kiedy są one już na etapie konsultowania. Reguły są ustalane wspólne dla wszystkich dziedzin i dyscyplin. Prof. Bobiński dodał również, że obecnie składana liczba wniosków nie ma znaczenia, przy samym procesie oceniania czy nagradzania kandydatów, ma natomiast wpływ na skład zespołu oceniającego, prof. Bobiński jest od dłuższego czasu jedynym matematykiem w jego szeregach, tymczasem chemików jest co najmniej sześciu.

Prof. Janina Kotus zasugerowała, aby tylko w dziedzinie nauk ścisłych próbować uzyskać pewien parytet. Na wniosek Akademii Młodych Uczonych z poparciem fizyków i chemików starać się wpłynąć na Ministerstwo.

Prof. Kaczorowski uznał, że jest to bardzo ważna propozycja i miałyby zdecydowanie większą siłę przebicia jeśli nie pochodziłaby tylko ze środowiska matematyków.

Prof. Bobiński odpowiedział, że byłoby to o tyle trudne do uzyskania, gdyż nie ma ustalonych parytetów w rozkładzie między dziedzinami. Rozdział między dziedziny następuje na skutek normalizacji. Gdyby była ogólnie przyznana dla nauk ścisłych konkretna liczba stypendiów, wówczas można by się zastanawiać nad rozkładem jej na poszczególne dyscypliny. Prof. Bobiński zgłosił propozycję, że warto próbować uzyskać poparcie Wydziału III Polskiej Akademii Nauk, mówiące wspólnym głosem wszystkich przedstawicieli nauk ścisłych i przyrodniczych, że system rozdzielania stypendiów jest niewłaściwy, a matematyka polska, która ma bardzo wysoką pozycję na świecie jest praktycznie przy nim pomijana, wówczas może udałoby się uzyskać właściwą uwagę Ministerstwa.

Prof. Palka zapewnił, że bardzo popiera wszelkie działania strukturalne, wspólne oraz docelowe i zarówno środowisko matematyków jak i przedstawiciele nauk ścisłych powinno wskazywać Ministerstwu, że niektóre rzeczy nie działają jak należy i należy je zmienić. Jednak w kwestii praktycznej, tym rządzi rozporządzenie i ustawa i duże zmiany mogą nastąpić dopiero za kilka edycji, gdyż wcześniej należy zorganizować konsultacje, różne środowiska się muszą na to zgodzić, konieczne jest przejście całego procesu prawnego. Tymczasem prof. Palka zaznaczył, że zależy mu na tym, aby jakieś zauważalne zmiany nastąpiły szybciej, więc będzie dalej sugerował Ministerstwu, aby chociaż zmieniono system normalizacji. Gdyby lekko skorygować błędnie dobraną normalizację matematycy otrzymaliby trzy stypendia już w aktualnie zakończonej edycji. Wzór normalizacji, czyli kluczowa rzecz przy rozdzielaniu stypendiów, nie występuje w rozporządzeniu, tylko wytycznych napisanych przez Ministerstwo. Oznacza to, że dokonanie w nim zmian może być dość szybką drogą.

Prof. Bogdan dodał, że bardzo ceni głos Akademii Młodych Uczonych i ich propozycje, i jeśli chodzi o zasugerowaną zmianą w normalizacji, to polegałaby na tym, aby ważyć przez maksimum dyscypliny i dziedziny w proporcjach 50 % na 50 %. Gdyby stosować taką zasadę matematycy otrzymaliby w minionej edycji trzy lub dwa stypendia. Jest to zmiana, którą można osiągnąć szybko.

Następnie prof. Bogdan wyjaśnił dokładnie w jaki sposób odbywała się normalizacja i jak skutkuje na matematykę. Matematyk, który by:

- Był wiodącym autorem 5 prac za 200 punktów.
- Kierował dwoma grantami.
- Odbił zagraniczny staż.
- Otrzymał niezwiązane z grantem stypendium zagraniczne.
- Ma wybitny wpływ na dziedzinę.

Otrzymałby maksymalnie 204 punkty, licząc, że każda z pozycji oceniona zostałaby maksymalnie. Tymczasem średnia z 5 najlepszych wyników w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych wynosiła 214,3 punktu. Pięć najlepszych wyników zdobyli chemicy, powyższe zestawienie pokazuje, że najlepszy matematyk nie miałby nawet teoretycznych szans otrzymać stypendium. Należy mocno protestować przeciwko takim praktykom, pismo wysłane przez Politechnikę Wrocławską zwracało uwagę na problem, nie sugerując propozycji rozwiązań.

Prof. Bogdan zaproponował następującą możliwość rozwiązania tej sytuacji:

Nauka zorganizowana i podzielona jest według dyscyplin, łatwą do wydobywania jest liczba przedstawicieli oraz młodych naukowców w każdej dyscyplinie w Polsce. Jeśli parytety ustalić według liczby młodych osób w poszczególnych dyscyplinach byłoby to demokratycznie sprawiedliwe i logiczne, oraz zapewne byłoby korzystne dla matematyków, których jest wielu. Prof. Bogdan nie otrzymał jeszcze dokładnych danych w tym zakresie, dlatego propozycja ma jeszcze charakter warunkowy.

Prof. Jacek Mięksisz spytał skąd wynika tak duża różnica punktowa między chemikami a matematykami, czy wynikają one tylko z patentów czy czegoś jeszcze? Jeśli różnica wynika tylko z patentów, na które matematycy nie mają szans, to nie ma tu miejsca na wykonanie żadnej organicznej pracy mogącej poprawić ich wyniki. Jednak jeśli tylko można zrobić coś aby te wyniki były lepsze, to trzeba próbować aktywizować młodych naukowców aby publikowali więcej, czy uczestniczyli w grantach zagranicznych.

Prof. Bogdan odpowiedział, że na pewno dużą różnicę punktową powodują właśnie możliwe patenty chemików. A także to, że w matematyce niezwykle trudno jest opublikować pięć artykułów mających po 200 punktów. Prof. Bogdan dodał, że aktywizowanie młodych w badania naukowe jest to osobny temat i jest on również bardzo ważny.

Prof. Bobiński w odpowiedzi na pytanie prof. Miększa dodał, że poza patentami matematycy tracą najwięcej punktów na grantach, których chemicy potrafią mieć po trzy, matematycy mają raczej jeden. Można w zgłoszeniu podać maksymalnie trzy granty.

Prof. Jerzy Kaczorowski w podsumowaniu dyskusji powiedział, że środowisko widziało by najchętniej dwie zmiany: Jedna z nich to zmiana systemu normalizacji, która miałaby szansę zadziałać względnie szybko, byłaby to propozycja ulepszenia obecnego systemu. Druga zmiana miałaby dotyczyć przyjęcia parytetów dyscyplinowych, aby matematyka i pozostałe nauki dysponowały pewną odgórnie określoną liczbą miejsc, przy czym ten cel byłby trudny do osiągnięcia w przewidywalnym czasie.

Prof. Kaczorowski aby punkt ten nie kończył się tylko dyskusją, zaproponował powołanie roboczego zespołu, który przygotowałby propozycję stanowiska Komitetu Matematyki, które to KM może przyjąć w głosowaniu elektronicznym jeszcze przed następnym posiedzeniem Komitetu. Po czym zasugerował, aby w skład zespołu wszedł prof. Bogdan oraz prof. Palka.

Obaj zaproponowani kandydaci zgodzili się na udział w pracach zespołu

Prof. Palka zaproponował, aby skontaktować się z prof. Zbigniewem Marciniakiem oraz z osobami, które oceniają wnioski.

Prof. Bogdan poparł ten głos, mówiąc, że potrzebna jest pomoc osoby, która pomoże wyjaśnić uwarunkowania prawne związane ze stypendiami.

Prof. Kaczorowski poparł dołączenie do składu zespołu prof. Marciniaka.

Prof. Miększ poinformował, że Polskie Towarzystwo Matematyczne powołało komisję zajmującą się monitorowaniem spraw stypendiów i może dobrym pomysłem jest włączenie w skład zespołu działającego przy KM PAN jakiegoś przedstawiciela tej komisji.

Prof. Piotr Nowak członek wyżej wymienionej komisji zaproponował, aby w skład zespołu powołać jej przewodniczącego – prof. Sławomira Dinewa.

Uchwała Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk z dnia 8 września 2021 roku nr 7/IX21

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk podczas posiedzenia w dniu 8 września 2021 roku w głosowaniu jawnym, jednomyślnie 36 głosami za, powołał zespół, którego zadaniem będzie przygotowanie stanowiska Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk w sprawie stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców w składzie prof. prof. Sławomir Dinew (przewodniczący), Krzysztof Bogdan, Zbigniew Marciniak, Karol Palka.

Ad. 8

Prof. Stefan Jackowski w odniesieniu do punktu 4. posiedzenia dotyczącego opiniowania kandydatów na członków korespondentów PAN wyraził zdanie, że środowisko matematyczne powinno przemyśleć swoją relację do informatyki teoretycznej.

Na dowód czego prof. Jackowski powołał się na definicję jakiej używa International Mathematical Union: Jedna z sekcji ICM2022 to *Mathematics of Computer Science 5–7 Computational complexity theory, Design and analysis of algorithms. Automata and Formal languages. Cryptography. Randomness and pseudorandomness. Computational learning. Optimization. Algorithmic game theory. Distributed systems and networks. Coding and Information theory. Semantics and verification of programs. Symbolic and numeric computation. Quantum computing and information. Algorithmic and computational*

*aspects in mathematics. Computational models and problems in the natural and social sciences.*² Działalność tych informatyków mieści się niewątpliwie w tak zdefiniowanym profilu a na wielu uczelniach działają wspólne wydziały matematyki i informatyki z pożytkiem dla jednych i drugich. Jeżeli tamtemu środowisku zależy, aby pozostać w bliskiej relacji z matematykami, należy zdecydowanie się na to zgodzić. Te tematy odgrywają coraz większe znaczenie w matematyce i pogranicze computer science jest niezwykle rozbudowane. W podsumowaniu prof. Jackowski zaapelował, aby środowisko matematyczne nie klasyfikowało ich w naukach technicznych i być może w niedalekiej przyszłości KM PAN powinien powołać zespół, która zajęłaby się sprawą takiej relacji.

Prof. Kaczorowski wyraził opinię, że Komitet Matematyki w żadnym stopniu nie odcina się od informatyki teoretycznej, a w jego gronie zasiada chociażby prof. Łuczak, czy prof. Woźniakowski, którzy są związani z informatyką teoretyczną. Prof. Kaczorowski poinformował również, że odbył długą rozmowę na ten temat z prof. Romanem Słowińskim, informatykiem teoretycznym a także wiceprezesem PAN-u. Konkluzją tej dyskusji był wspólny pogląd, że źle się stało, że informatyka w Polsce została podzielona na część teoretyczną oraz techniczną. Znacznie lepiej by było gdyby istniało pojęcie computer science reprezentujące wszystkie odcienie informatyki, od technicznych do teoretycznych, wszelkie podziały prowadzą do trudnej sytuacji z jaką się borykamy obecnie.

Prof. Jackowski stwierdził, że nie jest istotny podział dyscyplin w Polsce, tylko ważne jest to, że w świecie matematycznym reprezentowanym m.in. przez IMU obszary badań w dziedzinie computer science uznawane są za część tego świata. Wśród plenarnych mówców ICM dwie osoby wpisują się w dziedzinę Mathematics of Computer Science. Dlatego nie powinno się opierać na podziałach nauki w kraju, tylko uznawać za matematykę to co jest za nią uznawane na świecie.

Prof. Krzysztof Bogdan poparł głos prof. Jackowskiego, ponadto wyraził opinię, aby rozbudowywać środowisko o informatykę teoretyczną, analizę numeryczną, statystykę i różne gałęzie zastosowań matematyki.

Prof. Karol Palka zauważył, że jest możliwa inna droga, jest nią zgłoszenie do Prezydium PAN aby stworzone zostały dodatkowe miejsca w ramach Wydziału III PAN dla przedstawicieli takiej dyscypliny jak informatyka teoretyczna. Natomiast nie zawsze trzeba ją wpisywać w ramach matematyki, tylko traktować jako osobną dyscyplinę reprezentującą nauki ścisłe.

Prof. Piotr Oprocha zauważył, że jest cała grupa informatyków z którymi matematycy się mogą identyfikować, jednak jest też wielu naukowców z grupy informatyki technicznej którzy z matematyką mają niewiele wspólnego i należy uważać aby nie doprowadzić do sytuacji kiedy w Wydziale III PAN miejsce matematyków będą mogły być zajmowane przez informatyków tej drugiej grupy.

Prof. Jerzy Kaczorowski przypomniał, że na następnym posiedzeniu temat miejsca informatyki w Komitecie Matematyki i na Wydziale III będzie uwzględniony jako osobny punkt porządku z miejscem na obszerną dyskusję.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski serdecznie podziękował wszystkim zebranych i zamknął posiedzenie.

---

²The ICM 2022 Section Descriptions, International Mathematical Union
<https://www.mathunion.org/fileadmin/IMU/Publications/CircularLetters/2019-2020/IMU%20AO%20CL%2012_2020_ICM2022_structure.pdf>; dostęp:05.11.2021 r.